Prezenta lucrare conține _____ pagini

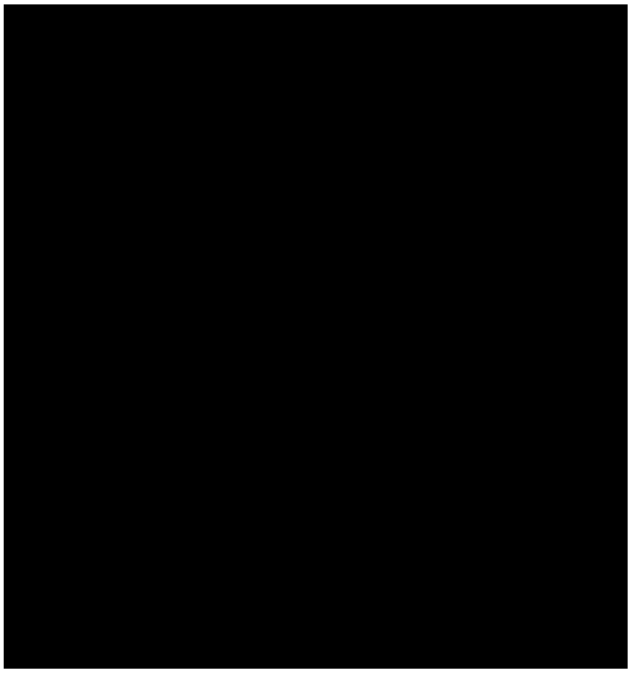
Numele:……...
……
Inițiala prenumelui tatălui: …….....
Prenumele:…….....
.....……..……
Școala de proveniență: …….....
.....
Centrul de examen: .....
Localitatea: …….....
Județul: …….....

Nume şi prenume asistent	Semnătura

EVALUAREA NAȚIONALĂ
PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A

Anul școlar 2026−2027

Disciplina: *Limba și literatura maghiară maternă*

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de două ore.**

I. TÉTEL **(60 pont)**

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Az idők kezdete óta foglalkoztatja az embert a repülés élménye. A földtől való elrugaszkodás megjelenik álmainkban ugyanúgy, mint ősi történetekben, mítoszokban, legendákban.

Az ókori görög mitológia szerint Kréta királya felkérte az építész Daidaloszt, hogy építsen egy labirintust, amelyben elrejthetik a világ szeme elől Minótauroszt, a királyné félig ember, félig bika gyermekét. Amikor a feladattal végzett, Daidalosz távozott volna, a király azonban ezt nem engedte, nehogy kitudódjon a hétpecsétes titok a torzszülöttről. Az ügyes építész ekkor kitalálta, hogy viasszal szárnyakat ragaszt magának és fiának, és egyszerűen elrepülnek a szigetről. Ikarosz azonban túl közel repült a Naphoz, így elolvadt a viasz, és ő a tengerbe zuhant.

Leonardo da Vinci volt az első, aki tudományosan közelítette meg a repülés problematikáját. A madarak megfigyelésével felismerte a felhajtóerő keletkezésének módját. Hitt abban, hogy eltanulhatjuk a madarak fortélyait, de rájött, hogy az emberi kar túl gyenge ehhez, nem tud sokáig csapkodni a rákötött szárnnyal. Ezért szárnymozgató gépezeteket, ornithoptereket tervezett, amelyeknek rajzait évszázadokkal később a jegyzetei között találták meg.

A 18. századig számtalan, az emberi izomerőre alapozó találmány látott napvilágot, de egyikkel sem sikerült legyűrni a Föld vonzóerejét, a gravitációt. A kutatások során összegyűjtött tapasztalatok kitaposták az ösvényt annak, amit ma úgy hívunk: aerodinamika. Az 1700-as évek közepén a franciaországi Annonay-ban működő papírgyáros család két sarja, a később csak Montgolfier fivérekként ismert Josef és Etienne kísérletezni kezdtek, és először vízgőzzel próbálták magasba emeltetni hőlégballonjukat, de a kihűlő vízgőz kicsapódott és átnedvesítette a papírból készült ballont.

A Montgolfier testvérek 1783. június 4-én Annonay városában egy közel 10 méter átmérőjű, pilóta nélküli hőlégballont mutattak be. A ballon sikeres repülést hajtott végre, és több kilométer megtétele után földet ért. Ugyanebben az évben Versailles-ban került sor az első élőlényeket szállító ballonrepülésre is.

Hetven évvel később kiküszöbölték a ballonok nagy hátrányát, az irányíthatatlanságot, hiszen feltűntek az első kormányozható léghajók, amelyeket motorral láttak el, hogy a légcsavarok által tetszőleges irányba lehessen haladni. Az első ilyen járművet a francia Henri Giffard alkotta meg. Gőzmotorral működött, és 1852-ben emelkedett a magasba.

A mai formában ismert – motorteljesítményhez és levegőáramláshoz optimalizált – légcsavar korai változata először a Wright fivéreknél jelent meg. Ők ismerték fel először, hogy a légcsavarlapát szárnyként viselkedik, és a saját profilja körüli áramlásnak számítható aerodinamikája van, illetve már ebben a korai stádiumban is végeztek szélcsatorna kísérleteket, amelyek során megfigyelhették a légcsavarok körüli áramlásokat. Gépük fából faragott légcsavarral és egy bicikliműhelyben épített motorral rendelkezett. A légcsavar hatékonysági mutatója 80%-os volt. Gondos előkészületek után 1903. december 17-én a repülőgép felszállt a levegőbe. Ez volt az első alkalom a világtörténelemben, hogy egy a levegőnél nehezebb szerkezet pilótával a fedélzetén felszállt a földről.

(a *port.hu,* a *setarepules.network.hu* és a *wikipedia.hu* bejegyzései alapján)

Válaszolj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Mi a szöveg témája? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A. a labirintusok bemutatása
B. a pilótaszakma kialakulása
C. a repülés története
D. Ikarosz élete **2 pont**

2. Töltsd ki a táblázatot a szöveg információi alapján!

Repülő jármű	Feltaláló
szárnymozgató gépezetek	
	Josef és Etienne Montgolfier
kormányozható léghajó	
légcsavarlapátos és motoros repülőgép	

4 pont

3. Kire/mire utal az alábbi mondatban aláhúzott nyelvi elem? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

*Az ügyes építész **ekkor** kitalálta, hogy viasszal szárnyakat ragaszt magának és fiának…*

A. a feladat teljesítésekor
B. a király tiltásakor
C. a labirintus megépítésekor
D. a szárnyak elkészítésekor **2 pont**

4. Milyen anyagból készült a Montgolfier fivérek ballonja? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A. fából
B. papírból
C. textilből
D. vízgőzből **2 pont**

5. Miért nem tudtak felszállni azok a repülő szerkezetek, amelyeket az emberi izomerőre alapoztak? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A. azért, mert az emberek nem akartak repülni
B. azért, mert az emberi kar túl gyenge a szárnyak megmozgatásához
C. azért, mert az emberi karokra nehéz volt rákötni a szárnyakat
D. azért, mert a szárnyak elolvadtak a levegőben **2 pont**

6. Szeretnél olyan járművet építeni, amivel fel tudsz emelkedni a levegőbe. **A következő megoldásjavaslatok közül melyik a legkevésbé alkalmas arra, hogy ezt a problémát megoldja?** Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

Építs olyan járművet,

A. amit olyan gáz vagy gőz működtet, ami felemeli.
B. aminek olyan motorja van, ami legyőzi a gravitációt.
C. ami a pilótával együtt könnyebb a levegőnél.
D. aminek magas hatékonyságú légcsavarja van. **2 pont**

7. Társítsd a személyeket azokkal az információkkal, amelyeket róluk állít a szöveg! Írd a helyes válaszok betűjelét a táblázat megfelelő rovataiba!

Személyek	A róluk szóló információk betűjele
1) Kréta királya	
2) Daidalosz	

Információk:

A. A labirintusból viaszszárnyakkal menekült meg.
B. Labirintust építtetett, hogy egy torzszülöttet elrejtsen.
C. Tudományosan vizsgálta a madarak repülését.
D. Viasszal szárnyakat ragasztott magának és fiának.
E. Viaszból épített szárnyakat egy torzszülöttnek. **4 pont**.

8. Döntsd el, hogy az alábbi kijelentések alátámaszthatók-e a szöveg alapján! Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

1) Leonardo da Vinci volt az első ember, aki az ornithopterekkel levegőbe emelkedett.	A. igaz kijelentés B. hamis kijelentés

2) A világ első hivatalos női pilótája Raymonde de Laroche volt.	A. igaz, következtethető a szövegből B. nincs róla információ a szövegben

3) 1853-ra sikerült kiküszöbölni a ballonok nagy hátrányát, az irányíthatatlanságot.	A. tényközlés B. vélemény

6 pont

9. Értelmezd az *ornithopter* szót a szöveg alapján!

ornithopter = _____

_____

2 pont

10. Milyen jelentéssel egészíti ki a mondat jelentését az *is* szó? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

Ugyanebben az évben Versailles-ban került sor az első élőlényeket szállító ballonrepülésre is.

A. A ballonrepülés ugyanazon a napon történt, mint a Montgolfier fivérek kísérlete.
B. A ballonrepülés Versailles-ban volt az egyetlen fontos esemény abban az évben.
C. Az élőlényeket szállító ballonrepülés megismétlődött több alkalommal ugyanabban az évben.
D. Az élőlényeket szállító ballonrepülés mellett más repülésekre is sor került. **4 pont**

11. Azonosítsd az alábbi mondatban a birtokos szerkezet birtokosát és birtokát! Írd őket a táblázat megfelelő rovatába!

… a franciaországi Annonay-ban működő papírgyáros család két sarja, a később csak Montgolfier fivérekként ismert Josef és Etienne kísérletezni kezdtek a hőlégballonnal.

Birtokos	Birtok

2 pont

12. Jelöld az alábbi időegyenesen a megadott mondat helyét a beszédidőhöz (BI) viszonyítva!

Gépük fából faragott légcsavarral és egy bicikliműhelyben épített motorral rendelkezett.

2 pont

13. Írd a következő mondatok betűjelét a grafikus szervezőbe!

A. A ballon sikeresen repült, több kilométert tett meg, és biztonságosan földet ért.
B. Vízgőzzel próbálták felemelni a papírból készült hőlégballont, de a vízgőz kicsapódott és átnedvesítette a ballont.

1. Előzmény:	2. Cselekvés:	3. Következmény:
	A Montgolfier fivérek újabb kísérleteket végeztek, és megépítették a nagy, közel 10 méter átmérőjű hőlégballont.	

2 pont

14. Azonosítsd az ok-okozati összefüggést az alábbi mondatokban! Írd a megfelelő vonalakra az okot és az okozatot!

Ikarosz azonban túl közel repült a Naphoz, <u>így elolvadt a viasz…</u>

Ok: _____

Okozat: _____

2 pont

15. Szeretnél meglátogatni egy repüléstörténeti kiállítást? Fogalmazz a szöveg alapján

egy érvet: _____

_____

_____

egy ellenérvet: _____

_____

_____

4 pont

16. Az A. mondat a szövegből származik, a B. ennek megváltoztatott szórendű és hangsúlyozású változata.

Melyik mondat állítja azt, hogy Leonardo da Vinci a madarak tanulmányozásával kizárólag a felhajtóerő keletkezésének módját ismerte fel? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A. *A madarak megfigyelésével a felhajtóerő keletkezésének módját ismerte fel.*
B. *A madarak megfigyelésével felismerte a felhajtóerő keletkezésének módját.*

4 pont

17. Az alábbi közlések közül melyik az adott állítás tagadása? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

Hetven évvel később kiküszöbölték a ballonok nagy hátrányát.

A. A ballonok nagy hátrányát nem hetven évvel később küszöbölték ki.
B. Nem a ballonok nagy hátrányát küszöbölték ki hetven évvel később.
C. Nem küszöbölték ki a ballonok nagy hátrányát hetven évvel később.
D. Nem hetven évvel később küszöbölték ki a ballonok hátrányát.

4 pont

18. Azonosítsd az alábbi mondatban azt a kifejezést, amely NEM kapcsolódik kötelező szereplőként (vonzatként) a *bemutat* ige által leírt eseményhez! Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A Montgolfier testvérek Annonay városában egy közel 10 méter átmérőjű, pilóta nélküli hőlégballont mutattak be.

A. a Montgolfier testvérek
B. Annonay városában
C. egy közel 10 méter átmérőjű, pilóta nélküli hőlégballont
D. pilóta nélküli hőlégballont **4 pont**

19. Húzd alá az igéhez tárgyként kapcsolódó teljes kifejezést az alábbi mondatban!

A madarak megfigyelésével felismerte a felhajtóerő keletkezésének módját.

2 pont

20. Jelöld I-vel az IGAZ és H-val a HAMIS kijelentéseket az alábbi mondatra vonatkozóan!

Az ókori görög mitológia szerint Kréta királya felkérte az építész Daidaloszt, hogy építsen egy labirintust, amelyben elrejthetik a világ szeme elől Minótauroszt...

1) Az összetett mondat négy tagmondatból áll._____
2) Az első tagmondatnak igei állítmánya van. _____
3) A második és a harmadik tagmondat között alárendelő viszony van. _____
4) A második tagmondat az első tagmondat tárgyát fejezi ki. _____ **4 pont**

II. TÉTEL (30 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Legelőször is meg kell tudni, hogy merről fúj a szél.

Azt nem lehet akárhogy, azt csak úgy lehet, hogy segítek odagurítani Nagyapának az ablakhoz a füles fotelt, amiből soha nem tud kiszállni, én hátulról tolom, ő meg a kampósbotjával húzza magát, aztán amikor odaérünk, Nagyapa felállít a térdére. Én akkor kinyitom az ablakot, […] de kihajolni csak én hajolok ki egyedül. […] Nem kell félni, nyugodtan kihajolhatok, Nagyapa erősen tart hátulról, fogja a derekamat, nyugodtan körülnézhetek, nyugodtan előrenyújthatom a karom Nagyapa régi pilótasapkájával, benne Nagymama szétvágott receptjeinek a darabjaival. Vigyázok, hogy egy se szóródjon ki, megvárom amíg Nagyapa azt mondja most, csak akkor rántom kétfelé a zacskó száját, csak akkor szórom bele a sok kicsi papírdarabot a szélbe.

Hogy merre szállnak, azt nem is kell figyeljem, azt Nagyapa figyeli. Én csak azt kívánom magamban, hogy jó irányba fújjon a szél, hogy elindulhassunk már végre. Közben Nagymama jut eszembe, ahogy a szabóollóval darabokra vágta a recepteket, és azt kiabálta közben, hogy ő már többet ezek közül egyet se fog se kiváltani, se beszedni, mert úgyse használ már neki egyik se semmit.

A szél jó irányba fúj, Nagyapa visszahúz. Kimegyek a kamrába és behozom a felhalmozott készleteinket, kétszersültet, szárított húst és grogot viszünk magunkkal. Azért, hogy Nagymama ne tudja meg, mit csinálunk, úgy nevezzük őket, hogy citromos nápolyi, bodzaszörp, karamella. Nagyapa közben előhúzza az ágyneműtartóból mind a két damasztpaplant** és mind a két damasztlepedőt és mind a két damasztpárnát, amiket éjszaka összefércelt*** egymással, én segítek kilógatni az egészet az ablakon, és segítek rágombolni őket a fotel két fülén a huzattartó gombokra, és amikor kész van, beülök a Nagyapa ölébe. Ölembe veszem a vaslábost, amit a konyhából cipeltem be, és amibe Nagyapa beállította a tábori bunsenfőzőjét,**** és Nagyapa megnyújtja a lángot, és a ballon megtelik forró levegővel, és kiduvad az ablakon, és indulunk is már. Ahogy a fotelt is kirántja a levegőbe, Nagyapa kampós botjával lökünk egyet rajta, hogy ne verje le az ablak keretéről a festéket. Nagyapa közben felveszi a pilótasapkáját, és fent is vagyunk már az utca a fölött, és negyed fölött, és a város fölött.*

Repülünk, Nagyapa kormányoz, én a homokzsákokat dobálom, a tenger fölött szállunk. Lenézünk, a víz alatt látjuk úszni a cápákat és a polipokat és a bálnákat és a delfineket, aztán már Afrika fölött vagyunk, kicsit lejjebb ereszkedünk, egy pálmafáról teleszedjük datolyával Nagyapa pilótasapkáját, repülünk, eszünk, köpködjük lefele a magokat.

Amikor a datolya elfogy, már a Szahara fölött vagyunk, egyszer csak hatalmas homokviharba keveredünk, de Nagyapa a szemébe húzza a pilótaszemüvegét, az én szemem meg befogja, hogy ne menjen be a homok. Hiába rángatja a szél a fotelt, tudom, hogy nem lesz semmi baj. Aztán, amire elmúlik a

vihar, már a Kilimandzsárónál járunk. Nagyon nehezen repülünk át fölötte, majdnem az összes homokzsákunkat ki kell dobjam, úgy érünk Madagaszkár fölé.

*Nagyapa ott lecsavarja a bunsenégőt, elkezdünk leereszkedni. A legnagyobb baobabfát***** keressük, meg is találjuk hamar. A fa tetején egy parafa kalaposbácsi ül, a lábát lógatja és pipázik. Nagyapa lekiált neki, és én is lekiáltok, a bácsi integetni kezd, nagyon hasonlít a kiszolgálóra, amelyik a gyógyszertárban dolgozik, csak épp tiszta fekete az arca. Nagyapa a kezembe adja a kötélhágcsót, amit Nagyapa régi térdzoknijaiból csomóztunk, és én ledobom, a bácsi elkapja a végét, várom, hogy felmásszon hozzánk ő is a füles fotelbe, de nem mászik, hanem csak ráköt valamit a hágcsó végére. Felhúzzuk, és látom, hogy a parafakalapja az, tele van nagy diókkal. Nagyapa belenyúl, kettőt a markába fog, megtöri őket, a dióhéjból fehér pirulák és színes kapszulák potyognak, kihullanak az ujjai közül. Nagyapa azt mondja, ez az! Ez az igazi orvosság, ez csak itt terem meg egyedül az egész világon, ezért repültünk el egészen idáig, és most már csak annyi a dolgunk, hogy szépen hazavigyük, és otthon aztán jól porrá törjük az egészet a rézmozsárban, és ügyesen felporciózzuk harmincegy részre. Az én feladatom lesz, hogy reggelenként a kockacukorral együtt becsempésszek egy-egy adagnyit belőle a Nagymama kávéjába, de nagyon-nagyon-nagyon óvatosan, hogy semmiképpen ne vegye észre.*

(Dragomán György: *Orvosság*)

**grog* – rum, cukor és forró víz keverékéből készült ital
***damaszt* – finom szövésű, fényes felületű mintás textil, amelyet általában pamutból, lenből vagy selyemből készítenek
****összefércel* – ideiglenes öltésekkel összevarr
*****bunsenfőző* – (elterjedtebb nevén Bunsen-égő) egy olyan laboratóriumi gázégő, amelyet fűtésre, sterilizálásra és különféle kémiai reakciókhoz használnak.
******baobabfa* – majomkenyérfa

Válaszolj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Hogyan követik egymást az elbeszélő által megélt események/történések? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

1) Egy rögtönzött léghajót készítenek egy fotelből, paplanból, lepedőből, párnából, és forró levegő segítségével képzeletükben felemelkednek a magasba.
2) Hosszú repülésük során tengerek, Afrika, a Szahara és a Kilimandzsáró fölött haladnak át, miközben különféle kalandokat élnek át.
3) Végül Madagaszkáron egy, a gyógyszertárban dolgozó férfire hasonlító parafakalapos bácsitól megszerzik az „igazi orvosságot”, amely diók belsejében rejtőzik.
4) Az elbeszélő és Nagyapa egy különös utazásra indul, miután a szél irányát Nagymama széttépett receptjeinek papírdarabjaival megállapítják.
5) A tervük az, hogy a játékos, képzeletbeli utazás során megszerzett orvosságot hazaviszik, porrá törik, és titokban Nagymama kávéjába keverik, hogy segítsenek rajta.

A. 3), 1), 5), 4), 2)
B. 4), 1), 2), 3), 5)
C. 4), 2), 5), 3), 1)
D. 5), 1), 3), 2), 4)

4 pont

2. Társítsd a képzeletbeli utazáson megjelenő tárgyakat a műben megjelenő valósághoz!

Képzeletbeli utazás	Műbeli valóság
1. dióból kipotyogó igazi orvosság	A. citromos nápolyi, bodzaszörp, karamella
2. kétszersült, szárított hús, grog	B. fehér pirulák, színes kapszulák
3. kötélhágcsó	C. füles fotel, vaslábos, tábori bunsenfőző, damasztágynemű
4. léghajó	D. kiszolgáló a gyógyszertárban
5. parafa kalapos bácsi	E. nagyapa régi, összecsomózott térdzoknijai

A helyes társítások: 1 _____, 2 _____, 3 _____, 4 _____, 5 _____

5 pont

3. Mutasd be 5–6 mondatban az elbeszélő és a Nagyapa közti viszonyt!

6 pont

4. Írd meg a fenti történetet 10–15 mondatos elbeszélő szövegben Nagyapa nézőpontjából!
Megjegyzés: pontot ér a szöveg információihoz és a kért szövegtípushoz való igazodás, a szöveg nyelvi megformáltsága, a helyesírás.

15 pont